

Konsekvensutredning till IAFFS 2019:1

I detta dokument redovisar Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) förslag till ändringar i myndighetens föreskrifter (IAFFS 2017:2) om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen för rätt till ersättning vid arbetslöshet. Förslagen innebär att

- möjligheten att göra en anmälan på distansservicekontor tas bort i 1 § och 2 § 2,
- det införs en ny undantagsbestämmelse, 2 a § och närmast före 2 a § en ny rubrik, som gör det möjligt att komplettera en digital anmälan per telefon, och
- vissa språkliga ändringar i 1 och 2 §§.

Bemyndigande

IAF får med stöd av 2 § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring meddela föreskrifter om på vilket sätt en ersättningssökande ska vara anmäld hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Bakgrund

Arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring som ska ge ekonomiskt stöd i omställningen mellan arbeten vid ofrivillig arbetslöshet.

Ett grundläggande krav för rätt till ersättning för en arbetslös ersättningssökande är att han eller hon är anmäld hos den offentliga arbetsförmedlingen, som i sin tur har i uppdrag att kontrollera att de grundläggande kraven för rätt till arbetslöshetsersättning är uppfyllda under hela tiden som den arbetssökande gör anspråk på ersättning. Om så inte är fallet ska Arbetsförmedlingen underrätta arbetslöshetskassan, som utreder frågan och fattar beslut om åtgärd.

Enligt 1 § IAF:s föreskrifter om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen ska en anmälan hos Arbetsförmedlingen göras digitalt, på Arbetsförmedlingens distansservicekontor eller genom personligt besök på Arbetsförmedlingens kontor. Av 2 och 3 §§ framgår att anmälan får göras per telefon i vissa undantagssituationer. Det handlar om situationer när det av olika anledningar inte är möjligt att göra en anmälan digitalt eller genom personligt besök. Det är också möjligt att göra en anmälan per telefon vid tillfälligt avbrott i fiskeriverksamhet.

Behov av ändring

Enligt Arbetsförmedlingen pågår ett arbete med kanalöverflyttning och digitalisering som medför konsekvenser för hur den ersättningssökande har kontakt med myndigheten. Samtidigt kommer ett stort antal lokala arbetsförmedlingskontor att stängas. Detta medför, enligt Arbetsförmedlingen, ett akut behov av att genom telefonanmälan kunna komplettera brister som uppstår i samband med en digital anmälan, eftersom sådana kompletteringar inte kan göras digitalt utan endast genom fysiska besök på ett arbetsförmedlingskontor och denna möjlighet kommer att minska. Till detta kommer att distansservicekontoren har avvecklats.

Möjligheterna att anmäla sig som ersättningssökande per telefon utökas

För att göra det enklare för en ersättningssökande att anmäla sig hos Arbetsförmedlingen och öka sin tillgänglighet och service, har Arbetsförmedlingen begärt att möjligheterna att göra anmälningar per telefon ska utvidgas. Arbetsförmedlingens begäran avsåg ursprungligen att det alltid skulle vara möjligt att göra en anmälan per telefon, men i samband med beredningen av begäran har det framkommit att behovet av att utvidga möjligheterna att anmäla per telefon främst handlar om att ge den sökande möjlighet att komplettera eller korrigera en digital anmälan när denne av förbiseende inte har angett att han eller hon begär ersättning. I en sådan situation finns det i dag tekniska hinder som gör att det inte är möjligt att ändra anmälan digitalt. Mot bakgrund av att distansservicekontoren har avvecklats och att Arbetsförmedlingen står inför en omfattande reformering som innebär att antalet lokalkontor kommer att bli betydligt färre, bedömer myndigheten att det kommer att bli svårare för ersättningssökande att komplettera en ansökan genom personligt besök. Enligt Arbetsförmedlingen medför en sådan ändring inte heller några negativa konsekvenser.

Det är först när en arbetslös person anger att han eller hon vill ha ersättning som förutsättningarna för rätten till ersättning kan prövas av en arbetslöshetskassa, och det är först då den sökande omfattas av Arbetsförmedlingens kontroll. När en arbetssökande anmäler sig till Arbetsförmedlingen och samtidigt anger att han eller hon begär ersättning får den sökande enligt uppgifter från Arbetsförmedlingen information om villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. Den sökande får också svara på om denne är medlem i en arbetslöshetskassa, och om så är fallet skickar Arbetsförmedlingen en signal till arbetslöshetskassan om att den sökande har anmält sig hos Arbetsförmedlingen.

En möjlighet för den som söker ersättning att anmäla detta i efterhand per telefon innebär att informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och den sökande kommer att äga rum per telefon. IAF bedömer att det finns vissa risker med att göra anmälningar per telefon. En anmälan per telefon sker genom en muntlig dialog, där det finns stort utrymme för båda parter att missuppfatta den information som lämnas. Arbetsförmedlingen har uppgivit att myndigheten avser att ta fram rutiner och frågeformulär för att kunna hantera ett informationsutbyte per telefon på ett bra sätt. Trots fastställda frågeformulär och rutiner går det inte

att utesluta att parterna missförstår varandra eller att felaktiga bedömningar och registreringar görs.

Att göra det möjligt för den sökande att välja att göra en anmälan per telefon generellt går också på tvärs mot strävan mot en ökad digitalisering inom statsförvaltningen. Arbetsförmedlingen har dessutom angett att myndigheten inte kan hantera för många anmälningar per telefon, utan att de skulle kunna behöva införa begränsningar om alltför många sökande skulle utnyttja en möjlighet att anmäla per telefon. Vidare befinner sig Arbetsförmedlingen i en reformeringsfas, där det i dagsläget inte går att fastställa det verkliga behovet av en generell möjlighet att göra telefonanmälan innan reformeringen är slutförd. Mot denna bakgrund anser IAF att det inte är lämpligt att nu införa en generell möjlighet att anmäla sig som ersättningssökande per telefon.

Samtidigt finns det ett behov av en enkel och smidig lösning när det gäller kompletteringar när den sökande av misstag inte har begärt ersättning i samband med en digital anmälan om arbetslöshet. I en sådan situation måste den sökande i dag ta sig till ett av Arbetsförmedlingens kontor för att komplettera sin anmälan. Det förhållandet att distansservicekontoren numera har avvecklats och att ett stort antal lokalkontor kommer att stängas försvårar i många fall för den sökande att göra en komplettering genom personligt besök. IAF bedömer att det skulle förenkla väsentligt för en sökande om kompletteringar kunde göras per telefon i denna situation. Även när den sökande kompletterar en digital ansökan genom att anmäla att han eller hon ansöker ersättning kommer ett informationsutbyte mellan Arbetslöshetskassan och den sökande att äga rum, och om det sker per telefon finns det därmed en risk att informationsutbytet kan ge upphov till missförstånd. Mot bakgrund av det Arbetsförmedlingen har uppgett om att myndigheten avser att ta fram nya rutiner och frågeformulär för att motverka denna risk bedömer IAF att behovet av att underlätta för de sökande i denna specifika situation överväger nackdelarna. Föreskrifterna om anmälan hos den offentliga arbetsförmedlingen bör därför kompletteras med en särskild undantagsbestämmelse som gör det möjligt att per telefon komplettera en ansökan som gjorts digitalt när den sökande inte har angett att han eller hon även vill vara anmäld som ersättningssökande.

Möjligheten att anmäla sig som ersättningssökande vid distansservicekontoren tas bort

Mot bakgrund av att Arbetsförmedlingen har avvecklat sina distansservicekontor behöver föreskrifterna ändras så att möjligheten att anmäla sig på ett distansservicekontor tas bort.

Förslagen

Anmälan

1 § reglerar anmälan och hur den ska göras.

Paragrafens andra stycke anger hur en arbetssökande som begär eller får arbetslöshetsersättning ska vara anmäld hos Arbetsförmedlingen.

Anmälan kan göras på två sätt genom:

- Arbetsförmedlingens digitala kanaler, och
- personliga besök hos Arbetsförmedlingen

Ändringen i andra stycket innebär att distansservicekontoren tas bort, eftersom de har avvecklats. Vidare har att ordet kontor tagits bort i andra strecksatsen.

Telefonanmälan

2 § reglerar de situationer då anmälan om arbetslöshet kan göras per telefon till Arbetsförmedlingen. Ändringarna innebär att ordet eller i 1. Tas bort och flyttas 3.och distansservicekontor och ordet kontor tas bort i 2.

Komplettering av anmälan

2 a § är ny och ger en sökande som inte har angett att han eller hon vill begära ersättning i samband med en digital anmälan, möjlighet att per telefon komplettera sin redan gjorda anmälan genom att ange att han eller hon är ersättningssökande.

En person som anmäler sig som arbetslös men glömmer att fylla i att han eller hon också vill ha ersättning kan inte komplettera sin anmälan i det digitala systemet. I dagsläget måste därför en sådan komplettering göras genom att den arbetslöse ersättningssökande personligen besöker Arbetsförmedlingen. En enkel komplettering av en redan insänd digital anmälan införs därför för att underlätta för den sökande i denna situation. IAF föreslår därför att det införs en ny 2 a §, som ger möjlighet att i sådana kompletterande situationer göra detta per telefon.

I detta sammanhang bör framhållas att en sökande som i övrigt vill lämna kompletteringar eller upplysningar till Arbetsförmedlingen utan hinder av dessa föreskrifter kan göra det per telefon enligt förvaltningslagens bestämmelser.

Målgrupp

Förslaget på föreskriftsändringar vänder sig främst till Arbetsförmedlingen men även till arbetslöshetskassorna och förvaltningsdomstolarna samt enskilda.

Alternativa lösningar

Bindande föreskrifter kan endast ändras eller upphävas genom föreskrifter. Det finns, enligt IAF:s uppfattning, inte några alternativa lösningar, eftersom sätten för en arbetslös arbetssökande att anmäla sig regleras i föreskrifter.

Konsekvenser

Förslagen innebär dels att möjligheten att anmäla sin arbetslöshet via ett distansservicekontor upphör, dels att möjligheten att komplettera sin digitala anmälan om arbetslöshet kan göras genom en kompletteringsanmälan per telefon. IAF bedömer att förslagen medför förenklningar för enskilda

ersättningssökande. IAF bedömer vidare att förändringarna inte medför extra kostnader för staten eller merarbete för Arbetsförmedlingen på grund av ökat antal telefonsamtal. IAF bedömer också att förslaget inte innebär några konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.

Överensstämmelse med Sveriges medlemskap i EU

IAF bedömer att förslagen är förenliga med EU-rätten.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

IAF föreslår att föreskrifterna träder i kraft den 21 oktober 2019.

Kontaktpersoner

Carina Karlsson, tfn 0150-48 70 44

Anna Berg, tfn 0150-4870 93